

SPILLET REGLER

JONAS KLEINSCHMIDT
& SIMON BUKHAVE

ILLUSTRERET ROMAN CARLSEN PULS

TIL LÆREREN

Undervisningsforløbet tager udgangspunkt i Jonas Kleinschmidts illustrerede roman *Spillets regler* med illustrationer af Simon Bukhave, som indgår som en del af serien Carlsens illustrerede romaner.

Forløbet er bygget op, så eleverne arbejder med tekstens temaer, struktur og karakterudvikling gennem en række analytiske, fortolkende og kreative opgaver.

Forløbet er inddelt i tre faser:

Før læsning

Eleverne aktiveres gennem refleksioner over bogens titel, forside og de uskrevne regler, som findes i hverdagen.

De drøfter egne erfaringer med fællesskaber, loyalitet og grænser – og får sat ord på, hvad det vil sige at passe ind.

Mens du læser

Opgaverne guider eleverne til at undersøge fortællerens rolle, spændingsopbygningen og de sociale koder, der styrer drengene i romanen. Eleverne arbejder med forudelse, symbolik og personkarakteristik gennem citat- og tekstarbejde, dagbogsskrivning og fortolkende spørgsmål. De inddrager også illustrationerne aktivt som en del af tekstforståelsen.

Efter læsning

Her går eleverne i dybden med bogens centrale temaer: fællesskab, frygt, skyld og mod. De analyserer Asks udvikling, Rubens rolle som spejlfigur og betydningen af det afsluttende billede med øjnene.

Forløbet afrundes med fortolkende og kreative opgaver, bl.a. en visuel "regelplakat" og en personlig tolkning af romanens slutning.

Mål med forløbet

- At styrke elevernes evne til at fortolke komplekse relationer og sociale dynamikker.
- At lade dem reflektere over fællesskab, identitet og mod i et moderne ungdomsperspektiv.
- At kombinere tekstlig og visuel analyse for at skabe en helhedsorienteret forståelse af romanen.

Forløbet er velegnet til udskoling og kan tilpasses efter niveau.

Opgaverne veksler mellem skriftlige, mundtlige og kreative aktiviteter og kan bruges samlet som et struktureret forløb – eller i udvalgte dele efter klassens behov.

God fornøjelse med *Spillets regler*!

TIL LÆREREN

Jonas Kleinschmidt skriver med en særlig evne for at fange den tid i livet, hvor man begynder at mærke, hvem man er – og hvad det koster at vise det.

Spilleets regler er en del af Carlsens illustrerede romaner og sætter spot på den skrøbelige overgang mellem barn og ung, hvor fællesskabet betyder alt, og hvor ærlighed og loyalitet ikke altid peger i samme retning. Historien om Ask og Ruben kredser om de uskrevne regler, der styrer hverdagen i skolen: Hvem man må være venner med, hvordan man bør opføre sig – og hvad der sker, hvis man bryder koden.

Da venskabet mellem de to drenge langsomt forandres, bliver det tydeligt, hvor høj prisen kan være for at passe ind.

Romanen tematiserer både venskab, skyld, mod og selvindsigt – og gennem illustrationerne, som spiller en central rolle, udført af Simon Bukhave, spejles Asks egen erkendelse af, hvem han er, og hvad han har gjort.

Øjnene bliver et symbol på at se sig selv og andre – og på, at sandheden ikke altid er rar at kigge på.

Bogen egner sig fremragende til undervisning, fordi den:

- giver stof til samtaler om fællesskab, mod, skam og identitet,
- er kort, lettilgængelig og visuelt stærk – med billeder, der taler direkte ind i fortællingen,
- og fordi illustrationerne understøtter arbejdet med multimodal tekstforståelse og personkarakteristik.

Det er en roman, der taler direkte til elevernes virkelighed – og samtidig åbner for refleksion og nuancer uden at moralisere.

Præsenter evt. bogen for eleverne således:

“Forestil jer, at jeres bedste ven fra vejen – ham, I har hængt ud med i årevis – pludselig starter i jeres klasse. Han er lidt anderledes – typen, der hellere vil sidde og tegne end spille fodbold. Han går op i sine egne interesser, siger, hvad han føler, og følger sin egen vej.

Men i klassen gælder der regler. Uskrevne regler. Regler for, hvad man må sige, hvem man må være sammen med – og hvordan man skal opføre sig for at passe ind.

Hvad sker der, når to verdener støder sammen – den, man selv vælger, og den, man prøver at passe ind i?

Spilleets regler handler om venskab, mod og frygt.

Om at finde ud af, hvem man egentlig er – når nogen virkelig ser én.”

FØR DU LÆSER

ORDFORKLARING MED MAKKER

Gennemgå nedenstående ord, som alle optræder i romanen, sammen med en makker.

Tal jer frem til, hvad I tror, de betyder, og skriv 1-2 synonymer for hvert ord på linjen.

Til sidst finder I den korrekte betydning i fællesskab i klassen.

ramponeret _____

formelt _____

grafit _____

kentauro _____

at pylre om nogen _____

distræt _____

absurd _____

abnormt _____

tjavsede _____

antydning _____

skepsis _____

tøven _____

krumrygget _____

dyrisk _____

frastødende _____

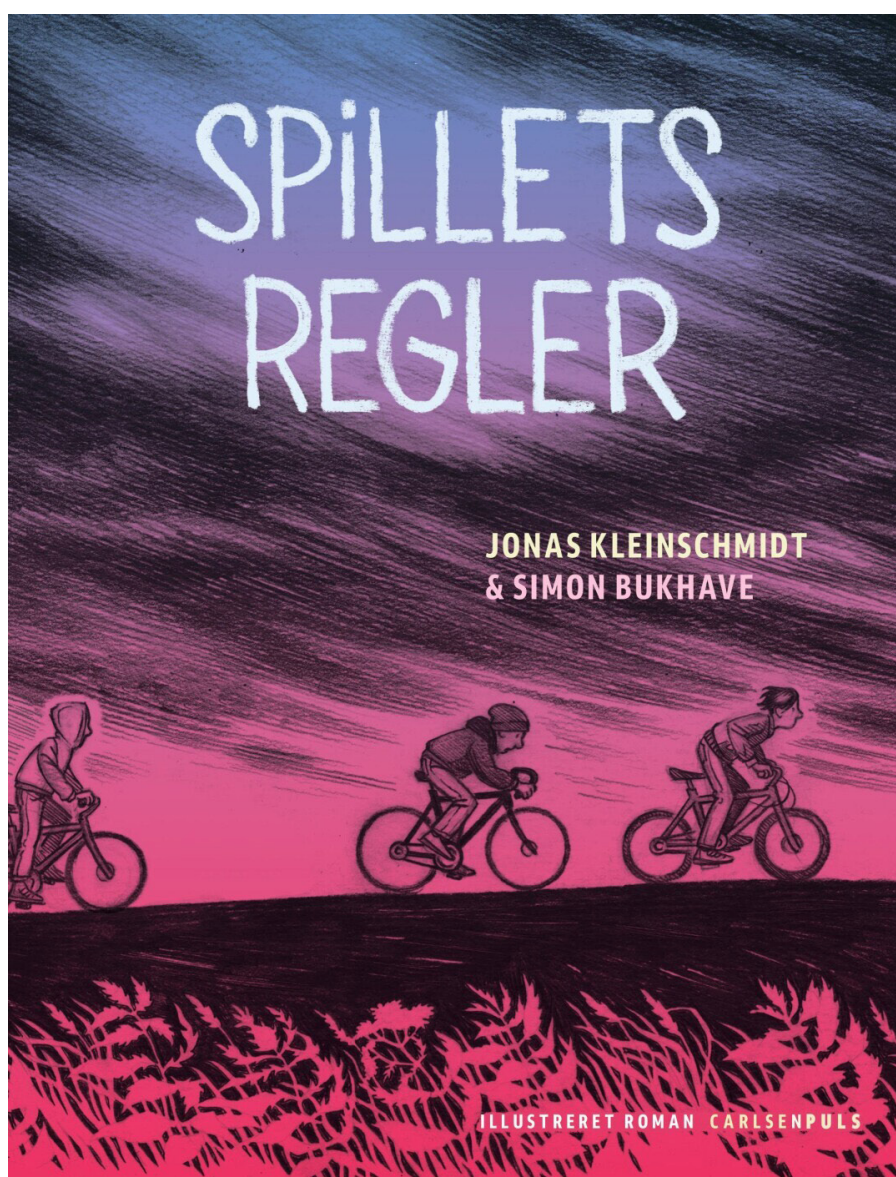
uovervindelighed _____

kuet _____

sarkasme _____

INTRO

- Hvilke tanker og billeder får du, når du hører ordene "spil" og "regler"?
- Hvad tror du, titlen 'Spillets regler' betyder – og hvordan hænger den sammen med billedet på forsiden?
- Hvilke slags regler tror du, der spilles med i bogen – fx sociale regler, venskabsregler eller uskrevne regler?
- Hvad tror du, der foregår i romanen, ud fra forsiden?
- Skriv fem spørgsmål, du håber, at bogen vil give dig svar på.

MENS DU LÆSER

SKORPEN

Læs frem til side 10

Hvad er din opfattelse af fortælleren

- Virker han sympatisk, usikker, vred, skyldig – eller noget helt andet?

Find to sætninger, der viser, hvordan fortælleren ser på Ruben.

Hvad afslører de sætninger om fortælleren selv?

Fortælleren siger: “Han hed i øvrigt Ruben, eller han hedder Ruben.”

- Hvorfor tror du, han retter sig selv midt i sætningen?
- Hvad fortæller det om hans forhold til Ruben i dag?

Han siger også: “Vi behandlede ham nok ikke så godt til sidst.”

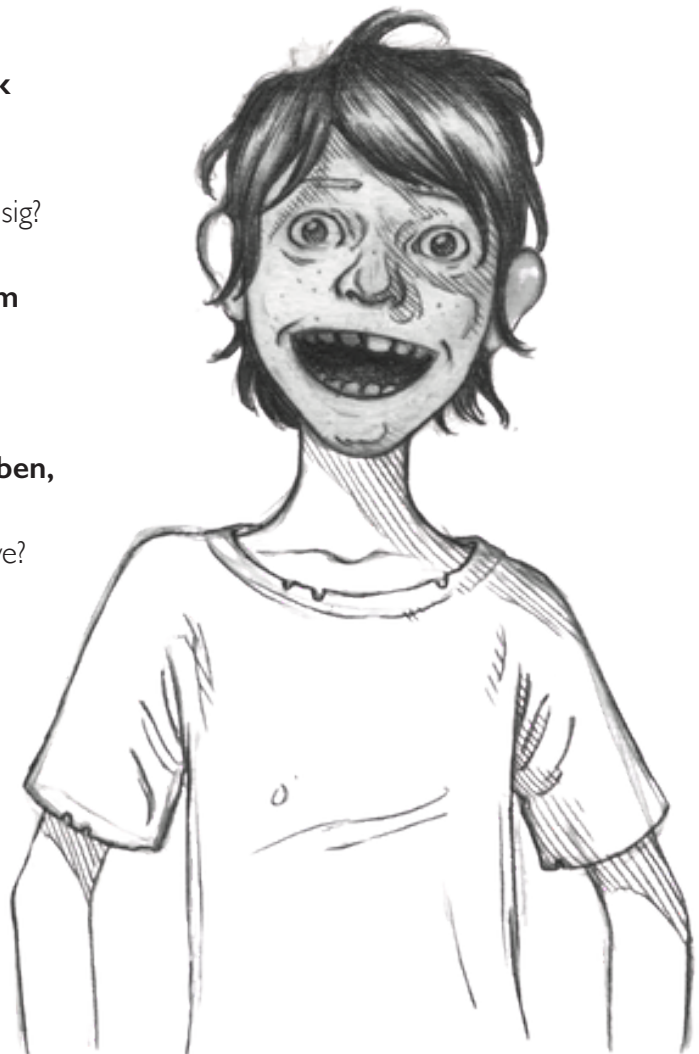
- Hvad betyder ordet “nok” her?
- Forsøger han at undskylde – eller forklare sig?

Fortælleren fortæller, at “det løb ligesom løbsk, det hele.”

- Hvad tror du, der skete?

Til sidst kalder de ham ikke længere Ruben, men Skorpen.

- Hvilken betydning kan navnet Skorpen have? (Tænk på, hvad en skorpe er – og hvad den dækker over).

MENS DU LÆSER

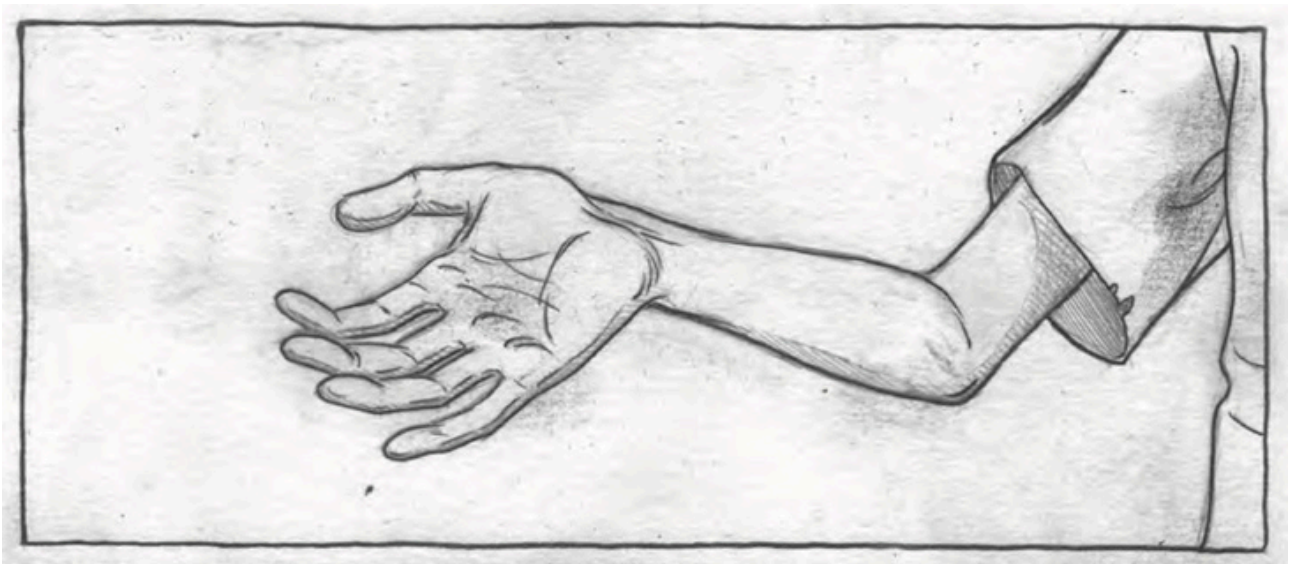
PRÆSENTATION

Læs frem til side 10

“Jeg vidste faktisk ikke helt, om jeg havde lyst til, at han skulle være med, men jeg har altid været dårlig til at sige nej. Også dengang. Og han virkede så ivrig. Han blev bare ved med at stå der og smile. Jeg tog hans hånd. Den var varm og en lille smule klistret. Han grinede, jeg vidste ikke hvorfor.”

Hvilke associationer får du, når fortælleren beskriver Ruben her?

- Hvad kommer du til at tænke på?
- Hvilke billeder eller følelser dukker op hos dig?
- Minder fortællerens beskrivelse af Ruben, i dette afsnit, dig om et særligt slags forhold?

MENS DU LÆSER

SKIFTET

På biblioteket finder Ask og Ruben en tegneserie. Noget i den situation får Ask til at se Ruben med nye øjne – og deres venskab forandrer sig.

Find tre citater, der viser, at Asks følelser over for Ruben har ændret sig, og skriv dem herunder:

Citat fra teksten

Hvad viser det om Ask og hans følelser?

→	

Hvad tror du får Ask til at vende sig mod Ruben?

Hvordan viser Ask, at han ikke vil være venner mere?

Hvad gør det her afsnit ved din opfattelse af Ask?

Synes du, at du kan forstå ham?

- Hvorfor/hvorfor ikke?

MENS DU LÆSER

DAGBOG

Skriv en kort dagbogsside fra Asks synsvinkel lige efter besøget, hvor Ruben går. Skriv i jeg-form, og lad følelserne stå tydeligt frem.

Hvordan prøver han at retfærdiggøre sin opførsel – og hvad føler han inderst inde?

MENS DU LÆSER

EN FORUDANELSE

Læs den sidste sætning i kapitel 6 igen (side 47):

“Måske det kunne være fortsat på den måde, hvis ikke tingene var blevet, som de blev.”

Denne sætning fortæller ikke direkte, hvad der kommer til at ske – men den får os til at fornemme, at noget snart vil ændre sig. Det kaldes suspense eller forudanelse.

- Hvad tror du, der ligger bag sætningen – hvad tyder den på, der vil ske mellem Ask og Ruben?
- Hvordan får sætningen dig som læser til at føle?
- Hvorfor tror du, forfatteren har valgt ikke at fortælle det direkte her?

Skriv sætningen om, så den varsler noget helt andet – fx noget lykkeligt eller sjovt.

- Hvordan ændrer stemningen sig, når du gør det?

MENS DU LÆSER

“STRAFFEN BLEV SÅ HÅRD ...”

Læs til og med det første afsnit på side 63.

“Ruben passede sig selv.

Han blev ikke på noget tidspunkt en del af vores drengegruppe ...

[...]

Måske var det derfor, at straffen blev så hård, da han en dag rent faktisk brød dem.”

- Hvad fornemmer du, der vil ske, når fortælleren siger, at “straffen blev så hård”?
- Hvilken stemning skaber afsnittet – og hvordan kan du mærke, at noget ubehageligt er på vej?
- Hvilke “uskrevne regler” tror du, drengene har?
- Hvad fortæller afsnittet om både Ruben og fortælleren (Ask)?
- Hvorfor tror du, forfatteren vælger at holde det, der sker, hemmeligt – i stedet for at fortælle det med det samme?

EFTER DU HAR LÆST

SPILLETS REGLER

I romanen bliver regler nævnt flere gange – både direkte og indirekte.

Titlen Spilleets regler handler ikke kun om spil, men også om de regler, mennesker lever efter: Hvad man må, hvad man ikke må – og hvad der sker, hvis man bryder dem.

Skriv alle de steder ned, hvor der nævnes noget om regler:

Det kan være ordet “regler” – men også steder, hvor en uskrevet regel vises gennem handling eller dialog.

Skriv sidetallet eller citatet, og overvej, hvilke regler der hentydes til, og hvem der bestemmer reglerne.

Synlige og usynlige regler

- Hvilke tydelige regler (dem, man kan sige højt) findes i romanen?
- Hvilke uskrevne regler styrer drengene og deres måde at være sammen på?
- Hvad sker der, når nogen bryder dem?

Din tolkning

- Hvad tror du, titlen Spilleets regler betyder i overført betydning?
- Hvis du skulle skrive én regel, der passer til Asks verden, hvordan skulle den så lyde?
- Og én regel, der passer til Rubens?

Lav i fællesskab en “regelplakat” for drengegruppen i romanen:

Skriv de uskrevne regler, som gælder i deres fællesskab.

EFTER DU HAR LÆST

SPOR

I skal finde alle de spor, der fortæller noget om Ruben og Ask.

Et spor kan være:

- noget, de siger,
- noget, de gør,
- noget, andre siger om dem,
- eller noget, fortælleren tænker om dem.

Del et stykke papir i to kolonner – én til Ruben, én til Ask.

Læs romanen igennem og skriv stikord, citater og sætninger ned undervejs i jeres læsning, hvor de to personer bliver beskrevet eller viser noget om sig selv.

Brug farver:

- for det, de siger
- for det, de gør
- for det, andre siger om dem
- for det, fortælleren tænker eller føler

Når I har samlet sporene, skal I lave en personkarakteristik af hver:

- Hvordan er de som personer?
- Hvad drømmer de om eller frygter?
- Hvordan ændrer de sig gennem bogen?
- Hvad betyder de for hinanden?

Lav nu en “før og efter”-profil:

Tegn Ruben og Ask som to silhuetter og skriv ord eller citater inde i figuren fra starten og slutningen af bogen – så man kan se, hvordan de har udviklet sig.

EFTER DU HAR LÆST

DEN USYNLIGE GRÆNSE

Forestil dig, at du tegner en linje mellem Ask og Ruben.

På den ene side står der ord, der passer til deres venskab før biblioteket, og på den anden side ord, der passer til deres forhold efter.

Brug ord eller korte sætninger, der beskriver stemningen før og efter.

FØR

EFTER

EFTER DU HAR LÆST

ØJNE ER SJÆLENS SPEJL

Romanen slutter med, at Ask finder en af Rubens tegninger:

Trolden, Ruben har tegnet, viser sig at ligne Ask selv.

Ask forstår pludselig, at det er ham, Ruben har tegnet som monsteret.

“Det var mine sorte øjne, der kiggede ud fra papiret og ud på mig selv.

Det var mig, der var ond. [...] Ruben havde kendt mig bedre end nogen anden.”

- Hvad betyder det, at øjnene er sjælens spejl i denne sammenhæng?

- Hvad går op for Ask til sidst?

- Hvad viser det om forholdet mellem Ruben og Ask?

- Hvorfor tror du, Ask begynder at græde?

Lav din egen symbolske tegning af det sidste billede i romanen:

Trolden med de mørke øjne – eller måske Asks ansigt, som han selv ser det i tegningen.

Du må gerne bruge farver, ord, skygger eller små citater fra bogen i din tegning.

EFTER DU HAR LÆST

DIN TOLKNING

- Hvad tror du, tegningen symboliserer?
- Hvad siger tegningen om skyld, venskab og det at 'se sig selv i øjnene'?

Skriv et kort brev fra Ask til Ruben, efter han har fundet tegningen.

Hvad ville han sige, hvis han kunne?

